

Raadsmededeling

Datum **13 NOV. 2009** Nr. RMD09-0230

Van Het college van B&W Contactpersoon: Jan Sengers
Email: J.L.V.M.Sengers@bergenopzoom.nl
Tel: 0164-277773

Aan De raads- en duoburgerleden

Kopie aan

Onderwerp BBS samenwerkingsvisie Doel Informatie
 Zienswijzen / wensen en
bedenkingen
 Peilen van gevoelens

Mededeling

Met toepassing van artikel 169, tweede lid, van de Gemeentewet, delen wij u het volgende mede.

Inleiding

Naar aanleiding van de door u aangenomen motie in uw juli vergadering over de intensivering van de samenwerking Brabantse Buitensteden hebben wij u in september 2009 als eerste stap geïnformeerd over de lopende initiatieven, waarbij wij niet alleen de samenwerkingsinitiatieven tussen beide gemeenten vermelden, maar ook een opgave deden van de bredere samenwerking. Wij hebben u daarbij toegezegd in een gezamenlijke raadsbijeenkomst in december 2009 met u van gedachten te wisselen over de visie van beide colleges op de BBS samenwerking.

BBS visie

Wij hebben in het bestuurlijk overleg Brabantse Buitensteden (het periodiek overleg tussen de colleges van Bergen op Zoom en Roosendaal) onze visie op de BBS samenwerking besproken en neergelegd in de notitie "De Brabantse Buitensteden in perspectief".

Op 9 december 2009 is een gezamenlijke bijeenkomst gepland van uw raad en de raad van Roosendaal.

Het doet ons genoegen u onze samenwerkingsvisie ter bespreking op die bijeenkomst aan te bieden.

Bijlagen

De volgende bijlagen zijn, als onderdeel van deze raadsmededeling, bijgevoegd:
De notitie De Brabantse Buitensteden in perspectief d.d. 10 november 2009

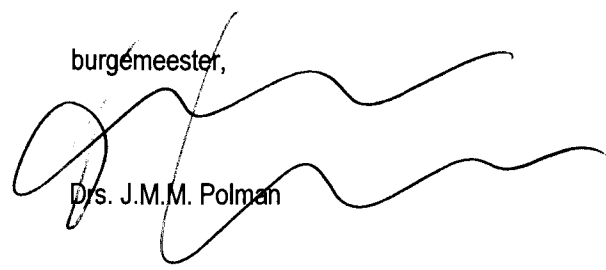
Raadsmededeling

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom,

secretaris,

Mevr. mr. A.C. Spindler

burgemeester,

Drs. J.M.M. Polman

De Brabantse Buitensteden in perspectief

I Inleiding

De steden Bergen op Zoom en Roosendaal kennen een lange traditie van samenwerken, deze samenwerking wordt sinds juli 2002 ingevuld onder de noemer De Brabantse Buitensteden. Het belang van die samenwerking werd benadrukt in de toekomstvisies 2025 die beide gemeenten in 2008 hebben vastgesteld. In juli 2009 is door de raden van beide gemeenten (nagenoeg) unaniem een motie aangenomen waarin beide colleges worden uitgenodigd te komen tot een intensivering van die samenwerking. Beide colleges geven middels deze visie invulling aan dat verzoek.

II Overwegingen

Het belang van regio's

In beleidsnota's van Europa en de Rijksoverheid komt het belang van regio's steeds meer voorop te staan. De nota Pieken in de Delta vormt daarvan een sprekend voorbeeld. Steeds meer maatschappelijke organisaties kiezen voor schaalvergroting en organiseren zich op de schaal van de regio. Zij zoeken dus ook steeds meer op die schaal hun gesprekspartners. Als regio's erin slagen daadwerkelijk samenwerking te organiseren, kunnen zij een krachtige positie innemen om hun belangen te bepleiten en regionaal beleid uit te voeren.

Positie West-Brabant tussen kracht en kwetsbaarheid

Deze trend wordt ook steeds meer door de gemeenten in West-Brabant onderkend. West-Brabant is vanwege zijn strategische ligging tussen de metropolen Rotterdam en Antwerpen bovendien een bijzonder gebied. West-Brabant kan meeprofiteren van de economische kracht van die regio's. De economische dynamiek van die regio's kan echter ook een bedreiging voor West-Brabant vormen. Immers, ruimtevragende en milieubelastende bedrijven zoeken ruimte in de periferie en laten hun oog op West-Brabant vallen waar die ruimte er wel is.

De kans de kracht van de regio te benutten en de noodzaak ongewenste bedreigingen tegen te gaan vragen een sterke bestuurlijke samenwerking van de gemeenten in West-Brabant.

Positie Buitensteden in de regio

In West-Brabant vormt Breda de vanzelfsprekende trekker van de gemeentelijke samenwerking met een oriëntatie op de oostelijke noord-zuid as (A 16). De Brabantse Buitensteden werpen zich op als de medetrekker van de samenwerking met een oriëntatie op de westelijke noord-zuid as (A4). Aldus ontstaat een natuurlijke balans in de intergemeentelijke samenwerking in West-Brabant.

De ambitie van de Buitensteden kan alleen worden waar gemaakt als de gemeenten Bergen op Zoom en Roosendaal erin slagen hun samenwerking krachtig vorm te geven. Wij zullen de omliggende gemeenten uitnodigen daarbij aan te haken.

Toekomstvisies

In 2008 hebben beide steden een toekomstvisie opgesteld. Zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau heeft afstemming daarover plaats gevonden. In dat kader is ook het scenario Dubbelstad Roosendaal-Bergen op Zoom de revue gepasseerd. Daarbij werd de bijzondere positie van West-Brabant bevestigd en ingevuld, maar beide colleges hebben ervoor gekozen dit scenario niet aan de raden voor te leggen op grond van de volgende overwegingen:

- De komende jaren zal eerder sprake zijn van krimp (bevolking) dan van groei;
- De voorgestelde grootschalige ontwikkeling werd afgewezen;
- Bestuurlijk vindt men fusie een brug te ver

Hoewel dat scenario een brug te ver is, wordt in de vastgestelde toekomstvisies het belang van regionale samenwerking nog eens krachtig verwoord.

In de Bergse visie:

“De twee middelgrote gemeenten in de regio, Bergen op Zoom en Roosendaal, kunnen gezamenlijk doelmatiger werken, elkaar met hun aanvullende kwaliteiten versterken en krachtiger lobbyen in de richting van hogere overheden. Dat vormt de aanleiding voor het verdiepen van de samenwerking van deze Brabantse Buitensteden op zowel beleidsmatig als uitvoerend niveau. Belangrijke terreinen voor samenwerking zijn bedrijventerreinen, recreatie, openbaar vervoer en onderwijs. Juist het complementaire karakter van beide steden zorgt ook buiten West-Brabant voor een krachtige positionering en profilering. Niet alleen binnen West-Brabant maar ook daarbuiten moeten nieuwe coalities gevonden én gesloten worden waar deze coalities een meerwaarde voor Bergen op Zoom én West-Brabant opleveren”.

In de Roosendaalse visie:

“Samenwerking is essentieel voor een duurzame ontwikkeling richting 2025. Er wordt dus zwaar ingezet op regionale samenwerking. Een samenwerking met ruimte voor eigen identiteit dient voorop te staan. Samen behoren de Brabantse Buitensteden met circa 150.000 inwoners bijna tot de top 10 gemeenten van Nederland. Als ook andere gemeenten zich aansluiten (we denken dan aan Woensdrecht, Steenbergen, Halderberge en Rucphen) ontstaat een grote, sterke gemeente”.

De algemeen gedeelde conclusie in 2008 is dus:

- Geen fusie van beide gemeenten, maar een volstrekt open houding ten opzichte van samenwerking in welke vorm dan ook.

Economische crisis

Een andere factor van belang wordt gevormd door de economische crisis. die grote gevolgen zal hebben voor de algemene uitkering uit het Gemeentefonds.

Sprake is van een ombuiging van 10% tot 15%. Gemeenten zullen taken moeten afbouwen en slimmer moeten gaan werken. Samenwerking wordt dan nodig om:

- met minder middelen dezelfde kwaliteit te leveren
- met dezelfde middelen meer kwaliteit te leveren.

Naast het strategisch belang is er dus ook het financiële belang om te bezien of de gevolgen van de verminderde inkomsten uit het Gemeentefonds deels kunnen worden opgevangen door een efficiëntere bedrijfsvoering door samenwerking tussen beide organisaties.

Urgentie is hoog:

De BBS hebben geen keus: de urgentie is hoog:

- we willen een belangrijke speler zijn in de regionale samenwerking;
- we willen efficiencylagen maken.

III De terreinen waarop wij de samenwerking beogen.

Beide steden zijn overtuigd van nut en noodzaak van de West-Brabantse samenwerking, spelen daar een belangrijke rol in en willen die rol blijven spelen. De gevolgen van de financiële crisis zullen leiden tot een aanzienlijke inkomstenvermindering voor gemeenten. Deze elementen geven daarom naar onze mening duidelijk aan dat Bergen op Zoom en Roosendaal de bestaande samenwerking dienen te intensiveren.

Daarbij hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- De samenwerking is gericht op het benutten en het versterken van elkaars sterke punten. Door de samenwerking worden de beide gemeenten in staat gesteld te komen tot een optimale kwaliteitslag bij beleidsvorming, beleidsuitvoering en bedrijfsvoering en wordt efficiencywinst gerealiseerd.
- De BBS zijn één van de twee voortrekkers van de samenwerking in West-Brabant. Onderkend wordt dat – zoals boven is aangegeven- Breda een spilfunctie vervult in de intergemeentelijke samenwerking in West-Brabant. Duidelijk is ook dat de Brabantse Buitensteden eveneens een belangrijke speler zijn in deze samenwerking: een rol die de BBS toekomt en een rol die de BBS met kracht zullen blijven vervullen. .
- De BBS zijn een krachtige speler in de regio en zoeken daarbij uitdrukkelijk ook de samenwerking met de provincie. Vanuit hun rol als centrumgemeenten zullen de BBS zullen in hun samenwerking transparant zijn naar de buurgemeenten zodat deze buurgemeenten desgewenst kunnen aanhaken in de samenwerkingsinitiatieven.
- De BBS zetten in op een krachtige samenwerking met de provincie en investeren daarin. Dit geldt ook voor de betrekkingen met het rijk.

Beide colleges zijn dan ook van mening dat ze in de bestuursperiode 2010 – 2014 in dienen te zetten op de samenwerking op 3 niveaus te weten:

- strategisch niveau
- beleidsniveau en
- bedrijfsvoering

De samenwerking bij strategische vraagstukken

We hebben het hierbij over initiatieven die van groot belang zijn voor de ontwikkeling(srichting) van de individuele gemeenten en de beide gemeenten in gezamenlijkheid. Tal van partijen beïnvloeden het verloop, het tempo en het uiteindelijke resultaat van de ambitie van majeure projecten en programma's in onze steden. Dit betekent dat wij een samenwerkingspartner moeten worden voor medeoverheden (regio, provincie, rijk en Europa) en maatschappelijke partijen. Het is van belang dat wij daarvoor een strategische, gecoördineerde aanpak te kiezen. Bij gezamenlijke vraagstukken zullen wij kiezen voor de gezamenlijke uitvoering van projecten, een voorbeeld hiervan is het project tegen drugsoverlast Courage. Bij individuele projecten zullen gemeenten elkaars initiatieven ferm ondersteunen. Wij zijn ons ervan bewust dat wij daarbij ook de beperking moeten zoeken en spreken daarom af dat wij ons daarbij op een aantal initiatieven zullen concentreren. Voor die vraagstukken zullen wij per onderdeel de gezamenlijke doelen beschrijven, de relevante netwerken in kaart brengen en gezamenlijke factsheets opstellen zodat we daarop een gezamenlijke lobby kunnen zetten.

Wij zullen ons daarbij focussen op:

- Onderwijs (HBO)
- A58 inclusief de noord-oost tangent
- goederenspoor
- herstructurering van wijken
- Toerisme
- Spoorhaven/Bergse Haven
- Courage
- A4

Beide gemeenten zullen daarnaast werken aan:

- één agenda voor de samenwerking met de West-Brabantse Vergadering.
Wij achten het noodzakelijk om ook in West-Brabant als Brabantse Buitensteden ons richtinggevend op te stellen, een eenduidige houding aan te nemen, die ook uit te stralen en waar mogelijk met één stem te spreken.
- één agenda voor de samenwerking met de Provincie
Het is voor ons helder dat wij bij het realiseren van onze voornemens daar waar mogelijk ook de samenwerking met de provincie zullen zoeken. Als BBS vormen wij daarbij een krachtiger speler dan de individuele gemeenten. Recent voorbeeld is de cofinanciering van de provincie bij de pleinenaanpak in Bergen op Zoom en het Credogebied in Roosendaal.

- één agenda voor het gezamenlijk uitvoeren van gemeenschappelijke punten in toekomstvisies
- één agenda voor het gezamenlijk invulling geven aan het tussengebied
- één agenda voor de aansturing van verbonden partijen

Beleidsafstemming

Het is evident dat gemeenten te maken hebben met een steeds complexere maatschappij, waarin sprake is van een toenemende juridisering van het openbaar bestuur, complexe maatschappelijke vraagstukken en waarin invloeden van "Europa" zich steeds meer doen gelden. Het is naar onze mening dan ook noodzaak dat wij daar waar mogelijk ons beleid op elkaar afstemmen. Wij zullen daartoe in 2010 het ontwikkelde beleid in beide gemeenten naast elkaar leggen en congruent maken. Wij zien daartoe kansen, waarbij wij ons realiseren dat ook op dit gebied enige beperking noodzakelijk is. Wij kiezen er daarom voor om in 2010 op 6 terreinen het beleid op elkaar af te stemmen. Dat betekent overigens niet dat wij daar een rigide houding in zullen aannemen. Wij noemen daarbij Veiligheid, Dienstverlening, Jeugd, Infra, Zorg, Economie, Cultuur, Wonen en Integratie en zullen in 2010 daarin de prioriteit bepalen. Wij blijven elkaar ook informeren over de ontwikkelingen op de overige beleids-terreinen. Wij zijn ons er van bewust dat vele beleidsterreinen zich lenen tot samenwerking en zullen - om te komen tot de keuzebepaling van die afstemmende beleidsterreinen - een aantal criteria ontwikkelen zoals:

- een gelijke strategische oriëntatie en ambitieniveau
- complementariteit van functies
- passend binnen de onderscheidene collegeprogramma's
- gelijke problematieken
- aard en omvang van het vraagstuk rechtvaardigen een gezamenlijke aanpak
- het tegengaan van beleidsconcurrentie

Wij zullen daarnaast bij nieuw te formuleren beleid als gevolg van ontwikkelingen die op ons afkomen (Europa, Rijk en Provincie) insteken op gezamenlijke beleidsvorming en -formulering. De insteek zal daarbij zijn dat eerst bezien zal worden of een gezamenlijke aanpak wenselijk is. In het bevestigend geval zullen wij hiertoe een gezamenlijke Taskforce benoemen.

Tenslotte zullen wij afstemmen over ontwikkelingen in het grensgebied tussen beide gemeenten en zullen wij in het grensgebied streven naar maximale synergie door het afstemmen van zaken die gemeenschappelijk opgepakt kunnen worden zoals het onderhoud van infrastructuur.

Bedrijfsvoering

Op het terrein van de bedrijfsvoering zijn door samenwerkende gemeenten voordelen te realiseren in de zin van efficiency, effectiviteit en kwaliteit. Bedrijfsvoering betreft de (interne) sturing en beheersing van bedrijfsprocessen binnen de gemeente om de beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren. Het betreft sturing en beheersing van zowel de primaire als de ondersteunende processen die hiervoor faciliterend zijn. Deze brede definitie geeft aan dat bedrijfsvoering omvat de (interne) sturing en be-

heersing van de primaire en ondersteunende processen gericht op het realiseren van de taken en doelen van de organisatie. De scope van de samenwerking is daardoor breder dan de organisatie (onderdelen) van de ondersteuning via de bekende middelenfuncties. Door slimmer van elkaars kennis en kunde gebruik te maken, kunnen de organisaties samen meer en betere resultaten boeken. Zeker door de gevolgen van de economische crisis zullen gemeenten uitgedaagd worden om effectieve en efficiënte oplossingen te vinden voor de vraagstukken waarvoor zij zich zien gesteld. Het onderling delen van technologie, kennis en ervaringen is één van de antwoorden. Andere antwoorden liggen in het zich concentreren op kernactiviteiten of uitbesteding van niet-kernactiviteiten en het aangaan van intensieve en renderende samenwerkingsverbanden op het gebied van taken en innovatie.

Samenwerking in de vorm van het delen van diensten biedt diverse schaalvoordelen:

- Specialisatie door bundelen van hoogwaardige kennis
- Kostenbesparing door schaalvoordelen
- Focus gemeenten op hun kerntaken
- Groei- en carrièrekansen voor medewerkers
- Stimulans voor andere regionaliseringbewegingen

Een overweging is geweest om de organisaties van de gemeenten samen te voegen. Samenvoeging moet evenwel geen doel op zich zijn, maar moet leiden tot verbetering van dienstverlening, efficiencyvoordelen en behoud en verbetering van kwaliteit. Eén gezamenlijke organisatie is naar onze opvatting niet per definitie efficiënter of beter van kwaliteit. Daarom hebben wij van die optie afgezien. Wij zien echter wel mogelijkheden om op onderdelen tot gezamenlijke uitvoering te komen, een voorbeeld daarvan is de beoogde samenwerking op het gebied van belastinginvordering. Zo'n ontwikkeling achten wij bijvoorbeeld ook mogelijk op het gebied van veiligheid, sociale zaken en middelenfuncties.

Wij zien mogelijkheden om vanuit gezamenlijk of gemeenschappelijk werkgeverschap schaalvoordelen te boeken. Juist in de bedrijfsvoering kan op vele manieren een gemeenschappelijke werkorganisatie gevormd worden. Bij dit gezamenlijke werkgeverschap hebben wij het ABD model voor ogen, zoals het rijk dat hanteert met één gezamenlijke HRM dienst, die het werkgeverschap vervult voor de medewerkers. Dit model laat de organisatieonderdelen van beide gemeenten ongemoeid, deze onderdelen worden bemenst vanuit die ene werkgever. Dit scheidt in onze ogen kansen voor zowel beide organisaties als voor de medewerkers. Wij beogen daarmee een aantrekkelijk speler op de arbeidsmarkt te worden.

IV De agenda:

Sinds juli 2002 werken de gemeenten Bergen op Zoom en Roosendaal samen onder de noemer van de Brabantse Buitensteden. Beide colleges evenwel zijn doordrongen van de "sense of urgency" om tot intensivering van hun samenwerking te komen en formuleren daarom de volgende ambities:

A. Op strategische vraagstukken maken wij sluitende afspraken over de doelstellingen, de gezamenlijke lobbyaanpak, deadlines, uitvoering en monitoring. Wij doen dit op de volgende items:

- Onderwijs (HBO)
- A58 inclusief de noord-oost tangent
- goederenspoor
- herstructurering van wijken
- Toerisme
- Spoorhaven/Bergse Haven
- Courage
- A4

Wij gaan hiermee in 2010 verder aan de slag.

B. In 2010 realiseren wij de afstemming op minstens 6 beleidsterreinen.

C. Op 1 januari 2011 geldt één werkgeverschap voor beide gemeenten.

Bergen op Zoom/ Roosendaal, 10 november 2009